

Factsheet Mediagebruik

✧ 17- tot en met 18-jarigen

Mediagebruik kenmerkend voor jongvolwassenen van 17 en 18 jaar

Gemiddeld besteden kinderen van 17 en 18 jaar zo'n vijf tot zes uur per dag aan televisiekijken, computeren en gamen. Bioscoopbezoek hoort tot het standaardrepertoire van de meeste jongvolwassenen; gemiddeld gaan ze bijna acht keer per jaar naar de bioscoop. Zo'n 16 procent van hen leest dagelijks in een boek.

Televisie en film

Wat televisie en films betreft is het kijkgedrag van jongvolwassenen nagenoeg gelijk aan dat van volwassenen. Jongvolwassenen hebben een sterke voorkeur voor **entertainment** (humor-romantiek in dramaseries, films en soaps, en spanning in reality-tv, horror en sport). Daarnaast neemt op 17- en 18-jarige leeftijd de belangstelling voor **algemeen nieuws** en **praatprogramma's** toe.

Bioscoop

Jongvolwassenen mogen naar **alle bioscoopfilms** die ze willen. Kijkwijzer geldt niet langer voor jongvolwassenen.

Tablets en smartphones

Naarmate jongeren ouder worden neemt het spelen van spelletjes op de smartphone af en wordt deze meer voor andere doeleinden gebruikt. Van de 17-jarigen leest meer dan de helft bijvoorbeeld het **nieuws** via de smartphone. Sociale media vormen de hoofdmoot van wat jongvolwassenen op hun beeldscherm opzoeken; bijvoorbeeld Twitter, WhatsApp, Instagram en Facebook.

Computers

Jongvolwassenen gebruiken hun laptops hoofdzakelijk voor **entertainment** in de vorm van films en series, maar ook steeds meer voor **school of werk**.

Spelcomputers

Sommige jongvolwassenen hebben op deze leeftijd nauwelijks iets met gamen, terwijl anderen er juist heel veel tijd aan besteden. Zij kunnen uren op hun kamer doorbrengen met games, vaak **role playing games**. Het creëren van de persoonlijkheid van de karakters is een sport op zich, net als het aflopen van alle levels. Hoewel sommige jongvolwassenen in hun eentje gamen, is het ook een activiteit die ze vooral samen met vrienden doen. Samen gamen kan zowel fysiek, tijdens party's of game-events, of online plaatsvinden.

Printmedia

De **leesfrequentie** in de vrije tijd van jongeren neemt tussen de 16 en 20 jaar af. Een van de redenen hiervoor is het gebrek aan tijd om te lezen. Ook het plezier in lezen neemt langzaam af naarmate de jongeren ouder worden. Na het achttiende levensjaar begint het **plezier in lezen** weer toe te nemen. Desondanks vindt de meerderheid van de jongvolwassenen, met name meisjes, lezen (best) wel leuk. De meest gelezen genres zijn **spanning en avontuur**.

Factsheet Mediagebruik 17- tot en met 18-jarigen

Belangrijke positieve effecten van mediagebruik binnen de leeftijd van 17 en 18 jaar

Mediagebruik heeft veelal dezelfde positieve effecten op jongvolwassenen als op volwassenen. Media-inhouden vormen een gemeenschappelijke basis voor informatie-uitwisseling, het delen van smaak en voorkeuren, vermaak en ontspanning. Hieronder zetten we de positieve effecten van mediagebruik op een rij.

Sociaal-emotionele ontwikkeling

Met name games, maar ook sociale media bieden jongvolwassenen de gelegenheid om verder te oefenen met het **opbouwen** en **onderhouden van contacten** en het **ervaren van emoties**. Het delen van muziekvoorkeuren met vrienden zoals via Spotify is ook ondersteunend en bestendigend voor de sociaal-emotionele ontwikkeling.

Morele ontwikkeling

Jongvolwassenen zijn zich steeds meer bewust van hun **positie in de samenleving**. Zij zoeken daarom bewust naar media die hen **informeert** over **politieke en maatschappelijke zaken**. Daarnaast zoeken zij in de media naar **entertainmentnieuwtjes**. Gewapend met die kennis vinden jongvolwassenen hun weg in het dagelijks bestaan.

Seksuele ontwikkeling

Jongvolwassenen experimenteren in het **aangaan van relaties** onder andere door elkaar via de sociale media te ontmoeten. Hoewel er risico's kunnen zijn, geeft het jongvolwassenen de gelegenheid om te experimenteren.

Belangrijke negatieve effecten van mediagebruik binnen de leeftijd van 17 en 18 jaar

Om zich gezond te kunnen ontwikkelen hebben jongvolwassenen een gevarieerde tijdsbesteding nodig. Huiswerk maken, voldoende slapen en contacten met anderen zijn voor jongvolwassenen ook belangrijk in hun ontwikkeling, zodat zij sociaal en emotioneel goed kunnen functioneren. Met het toenemend mediagebruik lopen jongeren het risico dat hun tijdsbesteding uit balans raakt. Hieronder zetten we de negatieve effecten van mediagebruik op een rij.

Sociaal-emotionele ontwikkeling

Sommige jongvolwassenen hebben moeite om voor zichzelf **grenzen** te stellen. Onder bepaalde omstandigheden gaat het voor sommige jongvolwassenen vooral om **onmiddellijke behoeftebevrediging**. Bepaalde

media, met name mail en chat, zijn sterk verslavend en hebben een negatieve invloed op het ontwikkelen van zelfcontrole. Hierdoor nemen ze op internet nog wel eens een beslissing zonder na te denken over **consequenties**. Jongeren kunnen misleid worden door verleidelijke/aantrekkelijke reclames en hierdoor impulsaankopen doen die hun (veel) geld kosten, of ze beloven dingen die ze niet waar kunnen maken.

Nog lang niet alle jongvolwassenen van deze leeftijd overzien de consequenties van hun gedrag, ook niet van hun gedrag op sociale media. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het publiceren van foto's en filmpjes op profielsites. Sommige beelden die ze online plaatsen kunnen een probleem worden bij sollicitaties, of problemen veroorzaken in relaties of vriendschappen.

Factsheet Mediagebruik 17- tot en met 18-jarigen

Morele ontwikkeling

Beïnvloedbare jongvolwassenen kunnen negatief beïnvloed worden door websites die oproepen tot bijvoorbeeld rassenhaat of zelfbeschadiging. Risico's hierop zijn klein, maar wel aanwezig.

Seksuele ontwikkeling

Extreem gewelddadige of pornografische beelden in games kunnen tot **emotionele (afstompings)effecten** leiden. Deze beelden kunnen choquerend zijn voor jongvolwassenen die er nog niet aan toe zijn. Vandaar dat PEGI nog een leeftijdsgrens van 18 jaar hanteert. Het vertekende beeld van porno kan daarnaast bij

jongvolwassenen bijvoorbeeld ook leiden tot een verkeerd beeld van intieme seksualiteit.

Jongvolwassenen kunnen het gevaar lopen om op internet gecontacteerd te worden door kwaadwillige volwassenen, die geïnteresseerd zijn in seksueel contact (**online grooming**). Meisjes worden over het algemeen vaker online lastiggevalen dan jongens. Het risico op ongewenste contacten via sociale media bij jongvolwassenen is relatief klein. Ook de kans dat jongvolwassenen door onbekenden worden verleid tot seksueel gedrag op het internet of tot een contact in het echte leven is uiterst klein.

De normale ontwikkeling van jongvolwassenen van 17 en 18 jaar

De late adolescentie is de periode na de puberteit. Er zijn nog steeds fysieke veranderingen gaande, maar deze zijn minder zichtbaar, waardoor ze minder invloed hebben op het zelfbeeld en het zelfvertrouwen van jongvolwassenen. De jongvolwassene is hierdoor in veel opzichten een ander 'wezen' dan de puber. Jongvolwassenen zijn in veel opzichten volwassen te noemen. Tegelijk zijn er ook nog bepaalde restricties. Autorijden, alcoholgebruik en stemmen zijn niet toegestaan voor het achttiende jaar. Daarnaast zijn sommige games, die extreem geweld of seks bevatten, officieel niet bedoeld voor jongeren onder de 18.

Cognitieve ontwikkeling

Bij jongvolwassenen vindt er een sterke ontwikkeling plaats in **executieve functies**. Ze zijn hierdoor goed in staat om hun ideeën in woorden uit te drukken. Ook zijn ze beter in staat

om **impulsen te beheersen**, waardoor hun vermogen om te focussen en zich langer op een taak te concentreren groter is. Een jongvolwassene is daarnaast in staat na te denken over zaken die niet direct waarneembaar zijn of rechtstreeks worden ervaren; **abstract denken**. Hierdoor kan hij steeds beter nadenken over begrippen als vriendschap, gelijkwaardigheid en rechtvaardigheid. Jongvolwassenen krijgen ook meer zicht op de betrekkelijkheid van dingen. Hun **mensenkennis** en **inlevingsvermogen** neemt toe. Een jongvolwassene realiseert zich dat gewoonten, waarden, normen en regels samenhangen en tussen mensen verschillen.

Lichamelijke en motorische ontwikkeling

De lichamelijke ontwikkeling wordt in deze leeftijdsfase **voltooid**. **Lengtegroei gaat in deze periode vaak nog wel door**.

Factsheet Mediagebruik 17- tot en met 18-jarigen

Sociaal-emotionele ontwikkeling

In de leeftijdsfase van 17 en 18 jaar groeien jongvolwassenen toe naar **zelfstandigheid**. Ze zijn met zichzelf bezig en ontdekken wie ze zijn. De ontwikkeling van hun **eigen identiteit** gaat nog steeds door. Ze kijken nog wel kritisch naar zichzelf, maar zijn **minder onzeker en kwetsbaar** dan in de puberteit.

Jongvolwassenen krijgen **hechtere vriendschappen**, en de kwaliteit van vriendschappen wordt steeds belangrijker. Ze vinden het belangrijk dat een vriend hen begrijpt en dat ze op hen kunnen rekenen. Ze weten nu dat een vriendschap uit geven en nemen bestaat. Het gaat in vriendschap om loyaliteit en vertrouwen. Jongvolwassenen zijn minder gevoelig voor druk vanuit de vriendengroep.

De invloed van hun vriendenkring wordt groter dan die van hun ouders. Jongvolwassenen gaan zich ook definitief **losmaken van hun ouders**; ze willen zelf beslissingen nemen, ze willen experimenteren en hebben daar meer vrijheid voor nodig. Veel jongvolwassenen gaan studeren, op kamers wonen of werken. Ze worden **zelfstandiger**.

Spel en fantasie

Jongvolwassenen hebben **minder de neiging om hun grenzen op te zoeken**. Ze zijn minder op zoek naar dopaminegedreven beloningen en zijn beter in staat om hun behoeftebevrediging uit te stellen. Ze krijgen **interesse in de toekomst en hun carrière**, en ze ontwikkelen **intuïtie**, wat een noodzakelijke voorwaarde is om de juiste beslissingen te nemen.

Jongvolwassenen **specialiseren zich verder in hun hobby's of vrijetijdsbesteding**. Die activiteiten vormen hun uitlaatklep om afstand te kunnen nemen van werk of studieverplichtingen, het biedt hun mogelijkheden om weg te dromen of zich te vermaken volgens andere regels dan die uit het dagelijks leven.

Morele ontwikkeling

Het sociale geweten van een jongvolwassene is groot. Dit stelt hem in staat om van buitenaf naar sociale systemen te kijken. Vragen die een jongvolwassene zichzelf stelt: Wordt de welvaart rechtvaardig verdeeld en toon ik respect voor anderen?

Seksuele ontwikkeling

De lichamelijke veranderingen van de seksuele ontwikkeling zijn rond het zeventiende jaar voltooid. Jongvolwassenen gaan nu verder met het **ontdekken van seksualiteit**, zowel op lichamelijk als emotioneel vlak. Ze gaan hier vrijer mee om. Sommigen hebben hun eerste seksuele ervaring al gehad, zijn daar nu aan toe of nog niet. In deze fase kunnen jongvolwassenen bevestigen dat ze homoseksueel of biseksueel zijn en proberen hier mee naar buiten te komen.

Colofon

Fotografie: M. Hoving

© 2015 Nederlands Jeugdinstituut

Postbus 19221

3501 DE Utrecht

T 030 230 63 44

E info@nji.nl

www.nji.nl/toolboxmediaopvoeding

De Toolbox Mediaopvoeding is mede mogelijk
gemaakt door:

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport